

Sygn. akt **III AUa 1146/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marta Sawińska

Sędziowie: Małgorzata Woźniak-Zendran

Roman Walewski

Protokolant: Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2021 r. w Poznaniu na posiedzeniu niejawnym

sprawy **W. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 7 sierpnia 2020 r. sygn. akt IV U 2649/19

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania.

Roman Walewski	Marta Sawińska	Małgorzata Woźniak-Zendran
----------------	----------------	----------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.09.2019r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił wnioskodawcy **W. M.** prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy ze względu na brak niezdolności do pracy.

Odwołanie od tej decyzji złożył W. M. wskazując, iż nie zgadza się z nią i wnosi o wyznaczenie biegłego lekarza sądowego, który wyda inną opinię przyznającą mu rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze **wyrokiem** z dnia 7 sierpnia 2020r. (sygn. akt. IV U 2649/19) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy W. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na trwale, począwszy od dnia 28 czerwca 2019r..

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia i rozważania.

W. M. urodzony (...) wniosek o rentę z ogólnego stanu zdrowia zgłosił 28 czerwca 2019r. Mieszka w N..

W celu rozpoznania wniosku ubezpieczony został poddany przez organ rentowy badaniu w wyniku którego Lekarz Orzecznik O/ZUS orzeczeniem z 06.08.2019r. ustalił, iż jest niezdolny do pracy.

W wyniku zgłoszonego sprzeciwu ubezpieczonego sprawa została przekazana do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z 11.09.2019r. uznała W. M. za osobę która nie jest niezdolna do pracy.

Wymagany staż pracy w dziesięcioleciu przed dniem złożenia wniosku ubezpieczony posiada. Ogólny staż pracy ubezpieczonego wynosi 13 lat, 8 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ostatni tytuł do ubezpieczenia ustał 03.04.2018r.

U wnioskodawcy rozpoznano:

1. Przewlekły zespół bólowy kręgosłupa na podłożu zmian przeciążeniowo-zwyrodnieniowych głównie odcinka lędźwiowego kręgosłupa
2. Przewlekłe zapalenie okołokrętarzowe obręczy barkowej prawej
3. Stan po odległym urazie stawu skokowego lewego z wtórną artrozą tego stawu
4. Początkowe zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych
5. Stan po operacji przepukliny pachwinowej prawostronnej
6. ZZA.

Na podstawie przeprowadzonego badania podmiotowego i przedmiotowego wnioskodawcy w zakresie układu narządu ruchu, istnieją u wnioskodawcy ograniczenia do wykonywania przez niego ciężkiej pracy fizycznej, pracy w wymuszonej pozycji ciała i wymagające długotrwałego stania lub chodzenia. Według biegłych wnioskodawca może wykonywać lekkie prace fizyczne. Wnioskodawca jest częściowo trwale niezdolny do pracy od dnia złożenia wniosku o rentę tj. od dnia 28.06.2019r. W badaniu neurologicznym stwierdza się nieznaczne ograniczenie ruchomości kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego, dodatnie objawy rozciągowo obustronne, osłabienie odruchów kolanowych obustronne. Mając na uwadze wiek, dotychczasowy przebieg zatrudnienia – rokowania co do możliwości pogorszenia tego stanu oraz choroby współistniejące istnieje ograniczenie zdolności do pracy dotychczas wykonywanej w stosunku do osób w tym samym wieku i w pełni sprawnych.

Wnioskodawca nie kwestionował opinii. Pozwany w piśmie procesowym k. 24-24v wnosił o uzupełnienie opinii i przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej ortopedy od 2008r. Sąd Okręgowy powyższy wniosek na rozprawie w dniu 7 sierpnia 2020r. oddalił.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, iż odwołanie jest zasadne.

W niniejszej sprawie, jak zaznaczył Sąd Okręgowy, spór dotyczył tego czy W. M. jest osobą niezdolną do pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 roku poz. 748 ze zm.).

Jako podstawę rozstrzygnięcia wskazano art. 57 w związku z art. 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1270 ze zm.)

Jak podkreślał Sąd Okręgowy, ocena niezdolności do pracy przez Sąd, a co za tym idzie również weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników, wymaga zasięgnięcia wiadomości specjalnych. Podstawowym dowodem w sprawach o rentę jest więc dowód z opinii biegłego. W takim wypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (vide wyroki Sądu Najwyższego z 18 września 2014r. I UK 22/14 czy z 24 czerwca 2015 r. I UK 345/14). Zgodnie z treścią art. 233

§ 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego jako całości, dokonuje wyboru okazanych środków dowodowych i waży ich moc oraz wiarygodność, odnosząc je do pozostałego materiału dowodowego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UK 685/98). Tak więc, ostatecznie przy rozstrzygnięciu w sprawie, to do sądu orzekającego należy ocena każdej z wydawanych przez biegłych opinii i uznanie, która z nich jest wiarygodna, a którą należy odrzucić.

Sąd I instancji argumentował także, iż w sprawach o ubezpieczenia społeczne sąd bada legalność decyzji na dzień jej wydania (vide wyroki Sądu Najwyższego : z 20 maja 2004 r. II UK 395/03, OSNP 2005 r. Nr 3, poz. 43 oraz z 7 lutego 2006 r. I UK 154/05), co oznacza, iż oceny medycznej i zawodowej dla oceny zdolności/niezdolności do pracy należy dokonywać również na tę datę. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy (vide uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2007 r. I UZP 1/07, OSNP 2007 r. Nr 21-22, poz. 323). Sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia dowodów w celu ustalenia niezdolności do pracy, która miała powstać po wydaniu zaskarżonej odwołaniem decyzji odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 152/04, OSNP 2005 r. Nr 17, poz. 273). Biegli sądowi, zgodnie z posiadaną przez nich wiedzą specjalistyczną poddają merytorycznej ocenie trafność wydanego orzeczenia o zdolności do pracy lub jej braku.

W zgodzie z powyższym, Sąd Okręgowy w celu wyjaśnienia spornych okoliczności dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego W. M. przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych o specjalnościach właściwych dla schorzeń u niego zdiagnozowanych oraz przez niego wskazywanych, czyli neurologa i ortopedy. Wnioski opinii biegłych były zbieżne, korelowały z resztą zebranego materiału dowodowego.

Zaskarżoną decyzją z 27 września 2019r. – według Sądu I instancji - nieprawidłowo odmówiono wnioskodawcy prawa do świadczenia ze względu na brak niezdolności do pracy. Przewodniczący Komisji Lekarskiej O/ZUS dokonując analizy odwołania wniesionego od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej nie stwierdził nowych okoliczności medycznych mogących mieć wpływ na zmianę zaskarżonej decyzji.

Z opinii biegłych – ortopedy i neurologa wynika, iż u wnioskodawcy W. M. rozpoznano:

1. przewlekły zespół bólowy kręgosłupa na podłożu zmian przeciążeniowo- zwyrodnieniowych głównie odcinka lędźwiowego kręgosłupa;
2. przewlekłe zapalenie okołokrętarzowe obręczy barkowej prawej;
3. stan po odległym urazie stawu skokowego lewego z wtórną artrozą tego stawu;
4. początkowe zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych;
5. stan po operacji przepukliny pachwinowej prawostronnej;
6. ZZA.

Zdaniem Biegłych – co Sąd Okręgowy zaakceptował - na podstawie przeprowadzonego badania podmiotowego i przedmiotowego wnioskodawcy w zakresie układu narządu ruchu stwierdza, iż istnieją ograniczenia do wykonywania przez niego ciężkiej pracy fizycznej, pracy w wymuszonej pozycji ciała i wymagające długotrwałego stania czy też chodzenia- może wykonywać lekkie prace fizyczne.

Wnioskodawca jest częściowo trwale niezdolny do pracy. Jest to niezdolność trwała na czas od dnia złożenia wniosku o rentę tj. 28.06.2019r.

Sąd Okręgowy dał wiarę opiniom. Biorąc zatem pod uwagę powyższe merytoryczne wyjaśnienia biegłych, zawarte w opinii wydanej w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, Sąd uznał, iż nie zachodziła ani potrzeba zasięgnięcia opinii uzupełniającej ani nie zachodziła potrzeba uzupełniania dokumentacji medycznej wnioskodawcy, gdyż wszelkie

wątpliwości zostały wyjaśnione przez biegłych. Sąd uznał, że opinia wydana przez biegłych w postępowaniu, tj. przez neurologa i ortopedę jest przekonywująca i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego. Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż biegli wydali pisemną opinię, wyjaśnili wszelkie wątpliwości oraz udzielili logicznej i rzeczowej odpowiedzi na podnoszone wątpliwości. Opinia wydana w sprawie sporządzona została fachowo, w oparciu o aktualną wiedzę, a przy tym pozbawiona jest luk i wątpliwości. Opinia została oparta na wszechstronnej analizie zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej, przedstawione w nich wnioski poparte są odpowiednimi argumentami. Biegli w należyty sposób wyjaśnili przedstawione przez Sąd Okręgowy zagadnienia, wskazali na czym oparli swe tezy i co stanowiło ich podstawę. Z powyższych powodów Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego -zawarte w piśmie procesowym.

Sąd w niniejszej sprawie stanął na stanowisku, iż wynikająca z art. 232 k.p.c. zasada kontrydiktoryjności procesu cywilnego, która ma zastosowanie również do spraw ubezpieczeniowych, zobowiązuje strony do wskazania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą one skutki prawne. Oznacza to, że sądy co do zasady orzekają na podstawie dokonanej oceny twierdzeń i dowodów stron oraz że mogą dopuścić dowód nie wskazany przez stronę tylko wówczas, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie jest wystarczający do jej rozstrzygnięcia. W przeciwnym razie Sąd nie ma obowiązku, a nawet nie jest uprawniony do prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Strony same muszą zdecydować, czy wykazały już za pomocą przeprowadzonych dowodów swoje twierdzenia. Strony obowiązane są wykazać prawdziwość swoich twierdzeń i zdecydować o tym, jakie okoliczności winny w procesie udowodnić, a także o tym, czy okoliczności te zostały już wykazane, ewentualnie czy wykazanie ich w ogóle jest konieczne dla uzyskania pozytywnego dla siebie wyniku sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego, rola Sądu powinna się ograniczyć do sprawnego kierowania sprawą oraz jej prawidłowego zakończenia co miało miejsce w niniejszej sprawie. Na zasadzie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Wyrok ten w całości **apelacją** zaskarżył **pozwany organ rentowy** reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, który zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę dowodów oraz naruszenie granic swobodnej oceny dowodów przez przyjęcie, iż wnioskodawca jest częściowo niezdolna do pracy od 28.06.2019 r. na stałe, podczas gdy okoliczność ta nie została dostatecznie potwierdzona w zebranych materiale dowodowym.

II. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a w szczególności art. 278 k.p.c. w zw. z 286 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego lekarza neurologa i ortopedy na okoliczność uzasadnienia swojego stanowiska

III. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17. 12. 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 252) w związku z art. 57 i 58 tej ustawy poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe.

Opierając się na powyższych podstawach skarżący wniósł o oddalenie odwołania ewentualnie uchylenie wyroku jako wadliwego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Odwołujący nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja okazała się zasadna. Pozwoliła na kontrolę instancyjną zapadłego rozstrzygnięcia. W konsekwencji po analizie treści zgłaszanych zarzutów i całego materiału dowodowego oraz biorąc pod uwagę argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, Sąd II instancji uznał, że w sprawie należy przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, co skutkuje koniecznością uchylenia wydanego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Na wstępie niniejszych rozważań, należało powołać podstawy prawne orzeczenia. Zgodnie z przepisem art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity – Dz. U. z 2020 r. poz. 252.), świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z treścią art. 386 § 4 k.p.c. poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. oznacza niewyjaśnienie i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych, stanowiących przesłanki zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą roszczenia. Nierozpoznanie istoty sprawy oznacza również zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego.

Pojęcie „istoty sprawy”, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnoprawnego i zachodzi, gdy sąd nie zbadał podstawy materialnoprawnej dochodzonych roszczeń, jak też skierowanych przeciwko nim zarzutów merytorycznych, tj. nie odniósł się do tego co jest przedmiotem sprawy uznając, że nie jest to konieczne z uwagi na istnienie przesłanek materialnoprawnych, czy procesowych unicestwiających dochodzone roszczenie (por. postanowienie SN z 4.09.2014 r., II CZ 43/14, LEX nr 1515369).

Koniecznym jest wskazanie, iż w obecnym orzecznictwie sądów powszechnych nie budzi żadnych wątpliwości, że w postępowaniu, którego przedmiotem jest przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, koniecznym jest ustalenie stanu zdrowia osoby ubezpieczonej, z którym to stanem związana jest przedmiotowa niezdolność do pracy. Stan zdrowia osoby ubezpieczonej bezsprzecznie jest okolicznością, dla której ustalenia, niezbędne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c., wymagające udziału w procesie biegłych lekarzy sądowych. W konsekwencji, kluczowa dla tego rodzaju spraw okoliczność stanu zdrowia oraz związana z nim niezdolność do pracy, nie może być ustalana przez Sąd samodzielnie lub na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania.

Zdaniem sądu odwoławczego istota sporu wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Nie ulega wątpliwości, że przedmiotem sprawy była odmowa przyznania odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy

Rozstrzygnięcie istoty sprawy polegało przede wszystkim na ocenie czy odwołujący jest czy też nie jest niezdolny do pracy.

Zgodnie z przepisem art. 12 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity – Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.), niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła

zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 cyt. ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;
- 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Powołani w sprawie biegli lekarz ortopeda i neurolog w oparciu o skąpy wywiad stwierdzili istnienie przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa na podłożu zmian przeciążeniowo - zwyrodnieniowych głównie odcinka lędźwiowego kręgosłupa, przewlekłego zapalenia okołokrętarzowe obręczy barkowej prawej, stan po zapaleniu stawu skokowego lewego z wtórną artrozą tego stawu, początkowe zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych, stan po operacji pachwinowej prawostronnej, ZZA powodujące częściową niezdolność do pracy od 28.06.2019 r. na stałe.

Pozwany organ rentowy złożył merytoryczne zastrzeżenia do opinii biegłych lekarzy wskazując, iż badania przeprowadzone przez biegłych nie wskazują na ograniczenie ruchomości kręgosłupa C i L-S w stopni znacznym. Jednocześnie objawy Lassegu'a w obu kończynach dolnych 90 stopni trudno uznać za dodatni objaw rozciągowy. Osłabienie odruchów kolanowych nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem znacznego naruszenia sprawności. Również rozpoznanie „przewlekłego zapalenia okołokrętarzowego obręczy barkowej prawej” budzi wątpliwości ponieważ obręcz barkowa nie zawiera krętarzy, które stanowią element kości udowej.

Na wątpliwości te wskazywał pozwany organ rentowy w zastrzeżeniach do opinii biegłych w piśmie z dnia 25.06.2019r..

Biegli nie potwierdzili stanu zdrowia ubezpieczonego w oparciu o żadne badania, dokumentacja medyczna zawiera jedynie wniosek (...) od lekarza rodzinnego i zaświadczenie z gabinetu ortopedycznego z 09.09.2019r. Ubezpieczony nie przebywał również na zwolnieniach lekarskich - ostatnie w 2009r..

Podkreślić należy, że w razie uznania opinii za niedostateczną (wewnętrznie sprzeczną, niejasną) sąd winien wezwać biegłego do jej wyjaśnienia, a następnie w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Opinia może być wewnętrznie spreczna albo spreczna z dokumentacją sprawy, z innymi przeprowadzonymi dowodami, w tym z opinią innych biegłych.

Jest nie do przyjęcia, aby Sąd I instancji mimo licznych, merytorycznych zastrzeżeń organu rentowego oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych lekarzy neurologa i ortopedy, czym uniemożliwił wyjaśnienie okoliczności istotnych dla sprawy. W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 18.09.2014r. sygn. akt I UK 22/14) wskazuje się na obowiązek Sądu dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, gdy dla miarodajnej oceny okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy niezbędne jest uzyskanie wiadomości specjalnych.

Słusznie argumentował skarżący, iż Sąd Okręgowy, przyjmując jako wiarygodną opinię biegłych nie wyjaśniając zgłoszonych wątpliwości merytorycznych w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych, które nie były zwykłą polemiką z wnioskami opinii, ale wskazaniem na ważne i konkretne niejasności merytoryczne opinii, naruszył art. 278 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c.

Pomimo bowiem, że opinia biegłych jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu na podstawie całego zebranego w sprawie materiału, a zatem – na tle tego materiału – konieczne jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny, przedstawia tok rozumowania prowadzący

do sformułowanych w niej wniosków. Jeżeli opinia biegłych wymogów tych nie spełnia, wniosek strony o powołanie innych biegłych lub uzupełnienie opinii uznać należy za zasadny. Przy czym sąd, nie podziеляjąc merytorycznych poglądów biegłego lub zastępując je własnymi stwierdzeniami bez zasięgnięcia opinii innego biegłego lub w drodze uzupełnienia stanowiska biegłego, który wydał odmienną opinię, narusza art. 278 w zw. z art. 233 § 1 KPC (zob. wyr. SN z 12.2.2015 r., IV CSK 275/14, Legalis; wyr. SN z 24.5.2005 r., V CK 659/04, Legalis).

Wskazać należy, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub opinii instytutu, gdy zachodzi taka potrzeba, a więc wtedy, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest niekompletna, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, tj. gdy przedstawiona ekspertyza nie pozwala organowi orzekającemu zweryfikować zawartego w niej rozumowania co do trafności wniosków końcowych (por. postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 14.08.2020, V CSK 5/20) .

Okoliczność, iż zgodnie z art. 286 k.p.c. sąd może zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych, wcale nie oznacza, że w każdym przypadku jest to konieczne, potrzeba taka może bowiem wynikać z okoliczności sprawy i podlega ocenie sądu orzekającego. Wskazaną możliwość należy traktować jako obowiązek podjęcia wymienionej czynności wówczas, gdy konieczne jest ustalenie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, a ocena wydanej opinii prowadzi do wniosku, że jest nieprzekonująca, zawiera braki, stwierdzenia budzące wątpliwości lub sprzeczności.

Tym samym w ocenie sądu odwoławczego Sąd Okręgowy naruszył przepisy art. 233 §1 k.p.c., art. 12 i art. 13 a w konsekwencji również art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Taki stan sprawy nie dawał szans sądowi II instancji na inne rozstrzygnięcie niż to, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji, przed dopuszczeniem dowodów z opinii biegłych lekarzy sądowych, winien w pierwszym rzędzie ustalić na jakie schorzenia cierpi odwołujący, gdzie się leczy i zebrać całą niezbędną dokumentację medyczną na jaką wskazywał ZUS. W tym celu Sąd Okręgowy winien przeprowadzić stosowne postępowanie dowodowe oceniając wnioski dowodowe składane przez strony, nie wykluczając możliwości przesłuchania strony odwołującej. Ustalenia te winny poprzedzać dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych stosownych specjalności.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy, stosując się do powyższych wskazań, starannie zgromadził materiał dowodowy. Dopiero, bowiem wyczerpująco zebrany i poddany ocenie zgodnej z art. 233 § 1 k.p.c. materiał dowodowy pozwolił Sądowi Okręgowemu na rozstrzygnięcie spornej kwestii.

Niewyjaśnienie zaś i pozostawienie poza oceną okoliczności faktycznych stanowiących przesłanki zastosowania norm prawa materialnego będących podstawą zaskarżonego wyroku świadczy także o nierozpoznaniu istoty sprawy, co dodatkowo musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy przeprowadził także inne dowody, które uzna za konieczne do wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza w zakresie zaoferowanym przez strony, uprzednio pouczone o treści art. 232 k.p.c. Zebrany tak materiał dowodowy Sąd podda ocenie zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. i na tej podstawie rozważył zasadność odwołania w świetle obowiązujących w tej mierze przepisów.

Mając to wszystko na względzie Sąd Apelacyjny z mocy art. 386 § 4 k.p.c. k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Roman Walewski	Marta Sawińska	Małgorzata Woźniak-Zendran
----------------	----------------	----------------------------